

Moderní terapeutické přístupy v hematologii

Přibývající poznatky v biologii a patogenезi hematologických onemocnění nám otevírají dveře k novým strategiím personalizované léčby. Některé moderní terapeutické přístupy v poslední dekádě jsou natolik inovativní, že mění paradigma péče o pacienty s hematologickými malignitami.

Jednou z dosud minimálně probádaných oblastí je role mikrobiomu při vzniku nádorových onemocnění. Vliv mikrobiomu souvisí hlavně s regulací imunitního systému, ať už přímým působením, nebo prostřednictvím produkovaných metabolitů. Zejména střevní mikrobiota byla studována již u řady onemocnění např. u diabetu mellitus, závažných střevních onemocnění apod. V poslední době se objevují i poznatky o asociaci složení střevní mikrobioty a vzniku solidních nádorů. Recentně byly publikovány také studie zkoumající mikrobiální složení tumorů či složení střevní mikrobioty u hematologických pacientů a jejich zdravých dvojčat či studie zkoumající vliv konkrétních bakterií na karcinogenezi. Pozorována byla snížená druhová diverzita a rozdílné složení mikrobioty oproti zdravým kontrolám. Zajímavou oblastí je vliv mikrobioty na efektivitu imunoterapie a také na její toxicitu (CAR-T lymfocyty, inhibitory imunitních kontrolních bodů atd.).

Další článek se věnuje CAR-T lymfocytům v léčbě ne Hodgkinských lymfomů. Jedná se

o T-lymfocyty s chimérickým antigenním receptorem (CAR), které jsou geneticky upravené a exprimují na svém povrchu proteinový konstrukt cílený na specifický antigen. Vazba CAR na cílový antigen na nádorových buňkách pak vede k indukci protinádorové imunitní odpovědi. Jedná se o léčbu používanou i v ČR již několik let a jejíž využití se nadále rozšiřuje. Jednak je širší spektrum diagnóz (kromě difúzního velkobuněčného B-lymfomu se jedná také o lymfom z pláštěvých buněk či folikulární lymfom) a rovněž se tato léčba posouvá do časnějších léčebných linií. Nelze ale neuvést potenciálně významnou toxicitu této terapie, která zahrnuje především cytokinovou bouři a neurotoxicitu. Na druhou stranu s přibývajícím daty z klinických studií i běžné praxe se zlepšuje management a bezpečnostní profil této léčby, a proto lze v budoucnu očekávat stále větší využití této léčby.

Nejčastějším typem agresivního lymfomu je difúzní velkobuněčný B-lymfom (DLBCL). V jeho léčbě dosud dominovala chemoimunoterapie (v první linii režim R-CHOP), nově se ale i u tohoto typu lymfomu začínají stále více využívat moderní terapeutické modalit. V první linii je standardní režim R-CHOP nahrazován režimem Pola-R-CHP, kde je vinkristin zaměněn za konjugát monoklonální protilátky a léčiva polatuzumab vedotin.

Tato léčba snižuje riziko relapsu a prodlužuje dobu do progresu u pacientů s nově diagnostikovaným DLBCL se středně vysokým a vysokým rizikem dle prognostického indexu IPI. Již ve druhé linii je pro pacienty s časným relapsem nejúčinnější metodou zmiňovaná buněčná terapie CAR-T lymfocyty. Možnosti buněčné a cílené terapie se i u tohoto lymfomu nadále rozšiřují např. o bispecifické protilátky apod.

Častou hematologickou diagnózou, u které jsme již i v běžné praxi téměř zcela opustili klasickou chemoterapii, je chronická lymfocytární leukémie (CLL). Příchod cílených léků znamenal u CLL vskutku revoluční změnu. Hlavní skupinou těchto léků jsou inhibitory Brutonovy tyrozinkinázy (akalabrutinib, ibrutinib, zanubrutinib) a Bcl2 inhibitory (venetoklax). Mezi hlavní výhody těchto malých molekul patří vysoká účinnost, včetně prognosticky nepříznivých CLL, a příznivý bezpečnostní profil. Díky využití těchto léků již od první linie terapie se přežití nemocných s CLL přiblížilo přežití v běžné populaci, a to se zachováním dobré kvality života, což obojí je optimálním cílem našich snah v hematologii.

MUDr. Martin Špaček, Ph.D.

I. interní klinika – hematologie,

Všeobecná fakultní nemocnice a 1. LF UK, Praha

ONKOLOGIE ROČNÍK 18, 2024, ČÍSLO 2

TIRÁŽ

Redakční rada: prof. MUDr. Jitka Abrahámová, DrSc., MUDr. Viera Bajčiová, CSc., prof. MUDr. Tomáš Büchler, Ph.D., MUDr. Karel Cwiertka, Ph.D., MUDr. Miroslav Důra, doc. MUDr. Marián Hajdúch, Ph.D., MUDr. Josef Chovanec, Ph.D., doc. MUDr. Ondřej Kodet, Ph.D., MUDr. Jindřich Kopecký, Ph.D., MUDr. Ivana Krajsová, MUDr. Juraj Kultán, MUDr. Marián Liberko, MUDr. Zdeněk Linke, prof. MUDr. Bohuslav Melichar, Ph.D., prof. MUDr. Jiří Petera, Ph.D., doc. MUDr. Renata Soumarová, Ph.D., MUDr. Vladimíra Stáhalová, doc. MUDr. Martin Svatoň, Ph.D., MUDr. Hana Šiffnerová, Ph.D., MUDr. Martin Špaček, Ph.D., doc. MUDr. Hana Študentová, Ph.D., doc. MUDr. Jaroslav Vaňásek, CSc.

Vydavatel:

SOLEN, s.r.o., Lazecká 297/51, 779 00 Olomouc, IČ 25553933

Adresa redakce:

SOLEN, s.r.o., Lazecká 297/51, 779 00 Olomouc
tel: 582 397 407, fax: 582 396 099, www.solen.cz

Redaktorka:

Mgr. Eva Kultánová, kultanova@solen.cz

Grafická úprava a sazba:

DTP SOLEN, Aneta Děřšová

Obchodní oddělení: Mgr. Renata Babincová,
babincova@solen.cz, Charlese de Gaulla 3,
160 00 Praha 6, tel.: 603 198 112

Citační zkratka: Onkologie.

Registrace MK ČR pod číslem 17305

ISSN 1802-4475 (print)

ISSN 1803-5345 (on-line)

Časopis je indexován v: EMBASE, Scopus.

Články prochází recenzí.

Vydavatel nenese odpovědnost za údaje a názory autorů jednotlivých článků či inzerátů.

Reprodukce obsahu je povolena pouze s přímým souhlasem redakce.

Redakce si vyhrazuje právo příspěvky krátit či stylisticky upravovat. Na otištění rukopisu není právní nárok.

Předplatné pěti čísel časopisu

včetně supplement na rok 2024.

ČR: tištěná 1 350 Kč, elektronická 810 Kč.

Objednávky na www.solen.cz →
predplatne@solen.cz
nebo 585 204 335.

SOLE
let s vámi